

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 8 grudnia 2016 r.

BKS/DPK-134-32436//9/16 ŻU
P9-55/16

Nr: 32436/9	Data wpływu petycji 8 listopada 2016 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 8 grudnia 2016 r.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

TEMAT

OŚWIADCZENIA LUSTRACYJNE

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Stanisław Porowski.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą w sprawie zmiany ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji postuluje zmianę ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (dalej jako: ustawa) poprzez dodanie:

– do art. 4 nowego pkt 58 o treści: „osobami pełniącymi funkcje publiczne są: (...) Prezesi, Wiceprezesi Zarządu Stowarzyszeń, Członkowie Zarządu, Członkowie Komisji Rewizyjnej, Członkowie Sądów Koleżeńskich, w tym i również Fundacji”;

– do art. 22 ust. 1 nowego pkt 21 o następującej treści: „każdemu przysługuje prawo dostępu do informacji zawartych w dokumentach organów bezpieczeństwa państwa, znajdujących się w Instytucie Pamięci Narodowej, dotyczących: Prezesów, Wiceprezesów Zarządu Stowarzyszeń, Członków Zarządu, Członków Komisji Rewizyjnej, Członków Sądów Koleżeńskich, w tym również i Fundacji”.

Postulowane zmiany mają polegać na dodaniu – do katalogu osób pełniących funkcje publiczne oraz do katalogu osób, wobec których przysługuje prawo dostępu do informacji zawartych w dokumentach organów bezpieczeństwa państwa – osób, które zasiadają we władzach stowarzyszeń i fundacji.

W ocenie autora petycji celem zmiany jest poddanie władz stowarzyszeń i fundacji ocenie publicznej, gdyż „we władzach Stowarzyszeń i Fundacji muszą być wyłącznie osoby nie związane z agenturalną przeszłością PRL, uczciwe i transparentne, które kierują się wartościami etycznymi oraz wysokimi standardami moralnymi”.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.) w art. 61 ust. 1 statuuje prawo obywateli do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne.

Ustawa z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2013 r. poz. 1388 ze zm.) wskazuje, że osoby pełniące funkcje publiczne w rozumieniu art. 4 ustawy, mają obowiązek złożenia „oświadczenia lustracyjnego”, dotyczącego pracy lub służby

w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. (art. 7 ust. 1).

Artykuł 22 stanowi, że: każdemu przysługuje prawo dostępu do informacji zawartych w dokumentach organów bezpieczeństwa państwa, znajdujących się w Instytucie Pamięci Narodowej, dotyczących:

- 1) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu;
- 3) posłów i senatorów oraz posłów do Parlamentu Europejskiego;
- 4) Prezesa Rady Ministrów i członków Rady Ministrów;
- 5) Pierwszego Prezesa, Prezesa oraz sędziów Sądu Najwyższego;
- 6) Prezesa, wiceprezesa oraz sędziów Trybunału Konstytucyjnego;
- 7) Prezesa i wiceprezesów oraz sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego;
- 8) Przewodniczącego, zastępców przewodniczącego oraz członków Trybunału Stanu;
- 8a) Rzecznika Praw Obywatelskich;
- 8b) Rzecznika Praw Dziecka;
- 8c) Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych;
- 9) Prezesa i wiceprezesów Najwyższej Izby Kontroli;
- 10) Prezesa i wiceprezesów Prokuraturii Generalnej;
- 11) Prezesa i wiceprezesów Narodowego Banku Polskiego;
- 11a) członka Rady Polityki Pieniężnej;
- 12) prezesów: sądu apelacyjnego, wojskowego sądu okręgowego oraz wojewódzkiego sądu administracyjnego;
- 13) członka Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji;
- 14) Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej oraz członków Kolegium IPN;
- 15) Prokuratora Generalnego oraz prokuratorów Prokuratury Krajowej, prokuratora regionalnego oraz prokuratorów IPN;
- 16) Szefów Kancelarii: Prezydenta, Prezesa Rady Ministrów, Sejmu i Senatu;
- 17) osób pełniących funkcje sekretarza stanu i podsekretarza stanu;
- 20) wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz członków zarządów powiatów i województw.

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 1393 ze zm.) w art. 2 ust. 1 i 2 stanowi, że stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych i samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności.

Stowarzyszenie jest obowiązane posiadać zarząd i organ kontroli wewnętrznej (art. 11 ust. 3).

Zgodnie z art. 1 **ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach** (Dz. U. z 2016 r. poz. 40 ze zm.) fundacja może być ustanowiona dla realizacji celów społecznie lub gospodarczo użytecznych zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności takich, jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami. Nadzór nad zgodnością działalności fundacji z przepisami prawa, statutem oraz celem fundacji sprawuje właściwy minister (art. 12 w zw. z art. 9 ust. 2).

PRACE LEGISLACYJNE:

Brak.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

W Sejmie trwają prace nad tożsamą petycją (NR BKSP-145-129/16) dotyczącą zmiany ustawy o dostępie do informacji zawartych w dokumentach organów bezpieczeństwa państwa. Petycję skierowano do Komisji do Spraw Petycji 6 października 2016 r.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 11 maja 2007 r. (sygn. akt **K 2/07**) zaznaczył, że „nie jest (...) możliwe precyzyjne i jednoznaczne określenie, czy i w jakich okolicznościach osoba funkcjonująca w ramach instytucji publicznej będzie mogła być uznana za sprawującą funkcję publiczną. (...) Sprawowanie funkcji publicznej wiąże się z realizacją określonych zadań w urzędzie, w ramach struktur władzy publicznej lub na innym stanowisku decyzyjnym w strukturze administracji publicznej, a także w innych instytucjach publicznych. Wskazanie, czy mamy do czynienia z funkcją publiczną, powinno zatem odnosić się do badania, czy określona osoba w ramach instytucji publicznej realizuje w pewnym zakresie nałożone na tę instytucję zadanie publiczne.” Kategoria osób pełniących funkcje publiczne nie może obejmować funkcji, stanowisk i zawodów, które nie mają żadnego związku z władztwem publicznym (imperium) ani z gospodarowaniem mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa (dominium).

INFORMACJE DODATKOWE:

Na mocy ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2016 r. poz. 152 ze zm.), dalej: ustawa o IPN, podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie rejestru oświadczeń lustracyjnych, analizę tych oświadczeń oraz zbieranie informacji niezbędnych do ich oceny jest Biuro Lustracyjne Instytutu Pamięci Narodowej (art. 52a pkt 1 i 2).

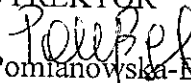
Trybunał Konstytucyjny uznał, że nie pełnią funkcji publicznych w rozumieniu art. 61 Konstytucji m.in.:

- rektorzy i prorektorzy niepublicznych szkół wyższych oraz dyrektorzy szkół niepublicznych (art. 4 pkt 18 i 45 ustawy o ujawnianiu informacji);
- członkowie zarządów lub rad nadzorczych osób prawnych, które uzyskały koncesję na rozpowszechnianie programów radiowych lub telewizyjnych, oraz osoby fizyczne, które uzyskały taką koncesję (art. 4 pkt 20);
- członkowie zarządu lub rady nadzorczej wydawcy, współnika spółki osobowej będącej wydawcą lub osoby fizyczne będące wydawcami w rozumieniu ustawy - Prawo prasowe (art. 4 pkt 21);
- członkowie organu zarządzającego, nadzorczego lub kontrolnego podmiotu podlegającego nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego (art. 4 pkt 23);
- pracownicy naukowci, naukowo-dydaktyczni lub dydaktyczni zatrudnieni na stanowisku profesora zwyczajnego, profesora nadzwyczajnego, profesora wizytującego, docenta, adiunkta lub starszego wykładowcy (art. 4 pkt 44 lit. a);
- osoby zajmujące stanowiska kierownicze w niepublicznych szkołach wyższych, w szczególności dziekana albo prodziekana wydziału, dyrektora i wicedyrektora, kanclerza, kwestora, prezesa, wiceprezesa, sekretarza naukowego (art. 4 pkt 44 lit. b i c);
- biegli rewidenci (art. 4 pkt 49), doradcy podatkowi (art. 4 pkt 50);
- dziennikarze (art. 4 pkt 52);
- członkowie organu zarządzającego, organu nadzoru lub organu kontroli wewnętrznej polskiego związku sportowego lub sp. kapitałowej zarządzającej ligą zawodową (art. 4 pkt 53).

OPRACOWAŁA

Żaneta Urawska

DYREKTOR

Anna Pomianowska-Bąk